

IZLAZI SVAKE SUBOTE

BROJ 483

VEŽ

BEOGRAD, 1 OKTOBAR 1948

PRIMJERAK 3 DIN.

— Ja sam za međunarodnu saradnju,
 mir i bezbjednost naroda, za prava čo-
 vjeka i demokratiju.

N.Y.E.B.

TAMO TAMO PO SVIJETU

MALA GEOGRAFIJA

INDONEZIJA

POLOŽAJ. — Indonezija leži na ostrvima koje zapljuskuju talasi Indiskog i Tihog Okeana i talasi američkog imperijalizma.

GRANICE. — Kao ostrvska zemlja, Indonezija se ne graniči ni sa jednom državom, ali je ipak jako ograničena Renvilskim sporazumom, holandskim trupama i „dobrim uslugama Komisije OUN“.

PRIRODNA BOGATSTVA. — Indonezija obiluje američkim izvorima nafte i holandskim plantažama čaja, kaučuka i šećerne trske.

INDUSTRIJA. — Zahvaljujući bogatim izvorima sirovina, Indonezija ima jako razvijenu industriju, koja prerađuje te sirovine. Glavni industrijski centri su Amsterdam i San Francisko.

NARODNI OBIČAJI. — Američki kapitalisti imaju običaj da zgrću profite i da što dublje prodiru u privredni i politički život Indonezije. Holandski upravljači imaju običaj da krše sve zaključene ugovore, da stvaraju marionetske vlade i da obezbjeđuju američke običaje. Indonežanski narod ima običaj da kviri sve te običaje.

TRGOVINA. — Izvozi se kaučuk, čaj, šećer, nafta, a uvoze se holandske trupe, američki tenkovi i japanski samuraji.

STANOVNIŠTVO. — Indoneziju naseljava otprilike 80 miliona Indonežana i otprilike 80 milionera — Amerikanaca. Holandana ima otprilike isto toliko koliko u Holandiji. Najbolje se množe Holandani, jer svakodnevno pristižu novi kontingenti, ali je priraštaj mali, pošto je i mortalitet vrlo visok.

TURIZAM. — Preporučuje se turistima da ne odlaze u Indoneziju, jer je ionako prepuna stranaca, a Indonežani se ne ponašaju prema njima baš gostoljubivo.

M. P.

KUKASTA PRAVDA

Bavarski sud za denacifikaciju oslobodio je minhenskog biskupa dr Antona Sarnagela, pošto su svjedoci utvrdili da je biskup dužnost obavještajca gestapoa vršio na opšte zadovoljstvo. Na taj način biskupova kukasta čast ostala je netaknuta.

AMERIČKI FILM U TOKIJU

Iz Tokija saopštavaju da tamošnji filmski studio „Kinuta“ nije prekinuo rad i pored štrajka osoblja. Zasluga za to pripada američkim trupama, koje su filmskom brzinom stigle u studio i izvele nekoliko temeljno uvježbanih prizora ugušivanja štrajka. U tim scenama se osjetila vješta ruka glavnog reditelja i nadmašnog stručnjaka za ovu granu umjetnosti — generala Mak Artura.

REDOVAN SLUČAJ

U SAD linčovan je učesnik drugog svjetskog rata crnac Džordž Sarel, za koga se tvrdi da je ušao u voz bez karte. Posrijedi je, vjerovatno, bio čuveni „voz slobode“, ali se isključuje svaka mogućnost da je riječ o „vozu iznenađenja“, pošto ovakvi slučajevi stotocentno spadaju u američke slobode, ali se nipošto ne smatraju iznenađenjima u Americi.

SVOJ SVOME

NEOBIČNO zadovoljni stavom koji pretsjednik vlade dr Spak zauzima u pogledu spoljne politike, belgiski socijalisti su izjavili da bi, shodno Maršalovom planu, bio red da se Belgija već jednom proglasi za — Spakistan.

Sitne vijesti

MILI GOSTI

DAVID Rokfeler i Nelson Rokfeler, koji su stigli u Braziliju, izjavljuju da će proučiti sve mogućnosti „za njen ekonomski razvoj“. Pošto su gospoda Rokfeleri doputovali noću, zasad se još ne može govoriti o pljački usred bijela dana.

PRAVI RAZLOG

GENERAL de Gol prekinuo je svoju propagandističku turneju po Francuskoj iz zdravstvenih razloga, tj. ne toliko zbog svog slabog zdravlja, koliko zbog zdravog smisla Francuza.

MRAČNA ELEKTRIFIKACIJA

U FRANKOVOJ Španiji pristupa se elektrifikaciji izvjesnih pruga — razumije se, pod američkom kontrolom, koju svi Španci sasvim jasno vide i bez ikakve elektrike.

MALI OGLASI

HEMISKO ČIŠĆENJE „Bizonija A.D.“ patentirani proces. Sa garancijom čistimo kompromitovane naciste. Primamo na opravku i krpljenje. Od jednog slupanog esesovca pravimo jednog i po novog demokrata zapadnog tipa.

DOBRO UVEDENI ANTIKVARIJAT, prekoputa berze Volstrit, kupuje koncesije, ministre, nezavisnosti vlade i ostalu starinu iz Zapadne Evrope. Plaća po uobičajenoj tarifi.

OKAZION! Velik i bogat izbor kraljeva, kineskih generala, njemačkih vojskovođa svih karaktera i doba. Dajem i pod kiriju. Arapima i raseljenim licima znatan popust. — Bevin i Komp. London, Siti.

IMAJU PRAKSE

SAD, Britanija i Francuska nastoje da između sebe podijele bivše italijanske kolonije.

— Ništa ne brini, biće im i kod nas dobro kao i kod tebe!

Amerikanci su u svojoj zoni Njemačke završili demontiranje fabrika, a naredili su da se obustavi demontiranje u britanskoj zoni.

— Dosta sam ja uzео, ostavi nešto Nijemcima!

MEDVJEĐA USLUGA

U svom govoru u OUN Bevin je rekao da je Britanija učinila neocjenjive usluge kolonijama uništavajući muvu Ce-Ce.

NOVA LONDONSKA PRIČA

KNJIŽEVNA OTKRIĆA U LONDONU

LONDONSKI čuvari reda i dobrih običaja dobili su pouzdano obavještenje o rušilačkoj djelatnosti koju sprovode mjesni bibliotekari. Priča se da ovo obavještenje potiče od iskrenih ljubitelja knjige koji, doduše, više ništa ne čitaju, pošto su naučili napamet Hitlerovu „Moju borbu“ i Moslijeve prozne prepjeve toga djela, a druga ih lektira slabo zanima. Ovi ljubitelji, okupljeni po takozvanim „klubovima knjige“ u Londonu, odvojili su jedan dio svog dragocjenog vremena (posvećenog priređivanju fašističkih mitinga) da bi rasvijetlili grozne poduhvate osoblja londonskih biblioteka.

Utvrđilo se da je posrijedi sistematsko širenje knjiga skroz buntovničke sadržine, jer bibliotekari ne prezaju ni od preporučivanja sljedećih stihova:

„Dozivam smrt, jer nisam kadar više
Da gledam dostojanstvo koje cvili,
Laž koja hoće istinu da zbrise,
Ništavila u raskoši, u svili.
Osudu krutu prima savršenstvo,
Čednosti vazda poruga se sprema,
A nemoć blijeda tone u blaženstvo,
Jer sužanj njen postaje moć golema.“

Budni i promućurni čuvari odmah su preduzeli mjere da obezbijede od ovakvih uvreda poštovanu monopolističku gospodu, u srce pogođenu „lažju što hoće istinu da zbrise“, „blijedom nemoći“ itd. Ali u nastavku istrage u ovoj stvari učinjena su još strašnija otkrića. Saznalo se, na primjer, da su bibliotekari širili i ove strofe:

„Svugdje me vapaj ljudi stiže,
Svugdje se jauk djece čuje,
Okova zveka svud se diže —
Okova koje zakon kuje.
Nestašnih odžačara vika
Sumornu katedralu vrijeđa,
A uzdah bijednika — vojnika
Dopire čak do dvorskih međa...“

Poslije ovoga zaista se nije smjelo oklijevati. Valjalo je odmah ući u trag piscima tih stihova očigledno upravljenih protiv gospode iz uvaženih gornjih sfera. Na veliko čuđenje čuvara, bibliotekari su bez ikakvih ustezanja odali pisce:

Stihove koji počinju riječima „Dozivam smrt“ napisao je nekakav Viljem Šekspir i oni čine prve dvije strofe njegovog šezdeset šestog soneta, dok su one druge dvije strofe uzete iz pjesme „London“ od Viljema Bleka (umro tu skoro — 1827 godine).

Pored pomenutih krivaca, teška odgovornost pada i na Kristofera Marloa, kome današnji londonski policajci ne mogu ništa, jer su ga prethodnici tih policajaca likvidirali 1593 godine. Rečeni Marlo usudio se da napiše „Tragičnu istoriju o doktoru Faustu“, razradivši u njoj temu prodaje duše đavolu. A to svakako, pretstavlja sasvim providnu aluziju na Maršalov plan, s tom razlikom samo što je Faust prodao samo svoju vlastitu dušu, dok maršalizirana gospoda gledaju da prodadu i milione tuđih duša i tijela.

Zh.

Mali Đokica piše „Ježu“

Voz novih generacija

STEVICA i ja skuvali dede da nas vode na pionirsku prugu a u stvari povelj mi njih a usput čika đura kaže bre ima svu zemlju d izukrstaju s pionirske pruge a ja kažem pa će na svakom čošku da piše pazi ide voz s novim generacijama a deda kaže vidim ja da pioniri vladaju u ovu zemlju a niko bre da se seti pa da pusti neke veteranske vozove za stari svet preko šeset s minderluk u treću klasu pa da se ljudi potsete na srečno staro kad se živelo i bez pionerske generacije a ja pitam a je su l' onda postojale jasle i dečji vrtići a deda nešto nepristojno skresa na račun vrtića a stevica mi dade znak more pusti ga i ovaj moj to isto kaže a nji ne vredi prevaspitavati.

Dede se iznenadile kako je lepa prva stanica al zameraju što su je krstili kosmaj kad je uz banovo brdo a za voz kažu da nije voz nego špileraj a ja kažem pa vi ste napravili špileraj za matore ljude od školja do ohrida a čiča đura kaže šta se ti razumeš, to je bre zbog taku prirodu da se vere uz klanci i vrleti a stevica kaže znači sad je priroda uklonila klance i vrleti jer mi pravimo i tamo široki kolosek a dede se samo zgleđaše ispod obrva.

Tek što smo pošli a dede se desio maler kad je teo da promeni mesto pa udario glavom o žičanu korpuz za sijalice i to je proglašio za skandal što nisu vodili računa koliko je normalan čovek visok s glavom a mi smo mu objasnili da pioniri vode računa

pa toliko ne porastu a čiča đura je samo gledao čije je imanje presekle pruga pa kaže paz bre onom siromaku prošo voz kroz kupus pa mu osto na drugu stranu patrljak od baštu a deda kaže eto bre kako skrnivate privatnu svojčinu, ja vala da sam na njegovu mesto zapeo bi jednu noć i premetio prugu na drugu trasu, daleko joj lepa kuća a stevica kaže a iduće noći komšija bi mu vratio prugu kad bi naša pruga bila igračka.

Kad smo prolazili pored sutjeske deda se pravio da ne primećuje pionirski grad a čiča đura je usto i razbio glavu pa je teo da sruši ceo grad a kad smo stigli do stanice jastrebac jest iznad rakovice deda kaže čito sam u novine da se produžuje tramvajaska pruga do rakovicu pa su i pionirci mogli da se voze tramvajem a ja kažem e deda mi pioniri očemo da živimo na sasvim čistom vazduhu.

Al na kraju ipak su dvojica deda uspeli nešto d išpijuniraju a to je da pioniri kondukteri uskaču u voz kad je u pokretu pa čiča đura pita je l' pajo kaka je razlika između oni pravi konduktera i ovi žutokljunaca a deda paja kaže pa oni matori kažnjava-

ju putnike kad uskaču u voz a ovi preporučuju putnicima d uskaču s lični primeri a ja i stevica progutamo knedlu i zato pozivamo drugove pionire što dežuraju na vozu da ne prave ovaka zadovoljstva neproduktivnim elementima.

Kisela esencija

„Cio Beograd“ obigrala tetka-Zora tražeći „pustu“ esenciju. Nabavila dvadeset kilograma paprika, spremila ih za turšiju — i još samo da doda neophodnu kiselinu.

— Esencije nema već skoro mesec dana — izvinjavajući se prodavci.

Kiselo raspoložena, tetka Zora se raspituje:

— A kad će je, pobogu, biti?
— Pa vjerovatno idućeg meseca.

— Znači, doviđenja u oktobru!
Tetka-Zora se lako miri s propustima u snabdjevanju. Ako nema — nema. Kad se ono uzdignuto grožđe učinilo lisici kiselo, zašto se i tetka-Zora ne bi pomirila s tim da je i kisela esencija kisela stvar.

Ali ako se ne ostvari brzo ono „doviđenja u oktobru“, tetka-Zorine paprike odlučile se, teška srca, da izgovore riječ „Zbogom“.

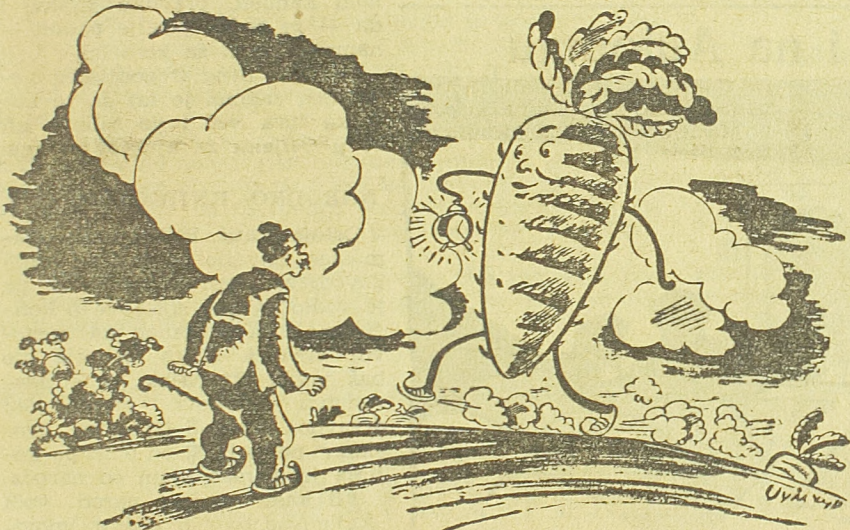
DOMAĆINSKO STARANJE

Građevinsko preduzeće „Dom“ iz Beograda, tako je lijepo udomilo dva kotla za vodu i ostala postrojenja za kupatilo V reona da se oni već šest mjeseca osjećaju — kao riba u vodi, to jest stalno su izložena kiši na otvorenoj poljani. Ovakvu svoju brigu uprava „Doma“ pravda time što su postrojenja ionako namijenjena za kupatilo, pa nije zgorog ako se blagovremno priviknu na vodu.

DVA GLEDIŠTA

Članovi uprave za gradnju zajedružnih domova u srezu pocerskom razmišljali su puna tri mjeseca kako da se povežu sa terenom i da vide da li neki dom ne raste sam od sebe. U nedostatku radio — i radar stanica, oni su se propitali na starinski način — putem pošte — i saznali da je sve u redu: u Mrđanovcu, Trbušcu i nekim drugim selima placevi nisu pobjegli nigdje, nego još uvijek stoje na svome mjestu. Članovi uprava takođe.

PLANSKI PREVOZ

— Kuda si krenula, Hepotice?
— Zurim, imam voz tačno u pet. Putujem za Crvenku.

Oko 7.45 časova dolazi... on

T AČNO u 7 u našem preduzeću počinje rad. Ruke se zarone u fijke, na sto se vade hartije, glave se naginju nad akta. Ali srce uzbuđenije kuca zbog nečeg drugog, u glavi kao zonzara zuji jedno radoznalo pitanje: Šta li u ovom trenutku radi i namjerava naš snabdjevač?

Za nekoliko trenutaka usmeno predanje iz hodnika u hodnik, iz sobe u sobu donosi odgovor: Snabdjevač se sprema — polazi.

Stolice se potiskuju hitro unazad od stola, ljudi di-paju i lete ka prozoru. Fasada zgrade se iskiti radoznalim ljudskim glavama čiji su pogledi uprti u mala kola marke „Topolino“. Naprijed do šofera svečano se uvaljuje naš snabdjevač. A pozadi njih smješten je jedan sanduk. (Obratite pažnju na ovu činjenicu, taj će sanduk igrati kasnije važnu ulogu).

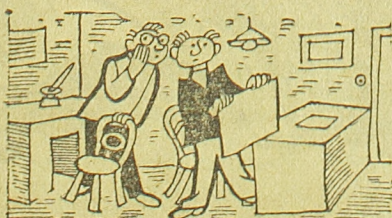
Motor zabrekće, „Topolino“ se udaljuje i iz zadnje perspektive nad slikom odlazećih dominira — sanduk.

Na prozorima glave trepere brižnoću: neka ih sreća prati! Da nemaju, ne daj bože, defekt.

Sopstvenici tih proturenih glava povlače ih poslije toga nazad u kancelarije i ponovo smještaju iznad akta. Kroz njih se provlači još poneka pesimistička misao i remeti prethodnu radost: Nije valjda snabdjevač mene zaboravio?

U 7.45 „Topolino“ sirenom navijuje svoj povratak. Fasada se ponova načička ljubopitljivim glavama. Kiša pogleda, kao snopovi reflektora, obaspu ulicu u magno-venju uhvate „Topolino“ i koncentrišu se nad jednom tačkom. Sanduk?! Pun? Pun.

Došao je... on — Burek.

Za kraće vrijeme opet treperenje u neizvesnosti: Ima li i sa mesom, ili samo sa sirom?

Onda u sobama nastaje nervoza. Ljudi se uzvrpolje na stolicama, gutaju pljuvačku nadošlu poslije gurman-skih misli, zarezuju šibicu pripremajući se za čačalicu, razmiču akta sa stola da bi napravili mjesta za masnog gosta, svako nestrpljivo čeka da što prije ode u odje-ljenje gdje se dijeli burek.

Uskoro u hodnicima i na stepeništu nastaje žamor i žurba. Jedni idu dolje i nose pod miškom čistu kancelarisku hartiju. Drugi se penju i radosno stežu svoju primljenu porciju. Padaju pitanja: Je l' vruć? Je l' mastan? Ima li sa mesom?...

Zatim se u kancelarijama za vrijeme jela nastavljaju razgovori, komentariše se o kvalitetu, padaju pohvale sindikalnoj podružnici. A kada je masno parče smješteno na nadležno mjesto, potrkla za kuririma da im donesu vode.

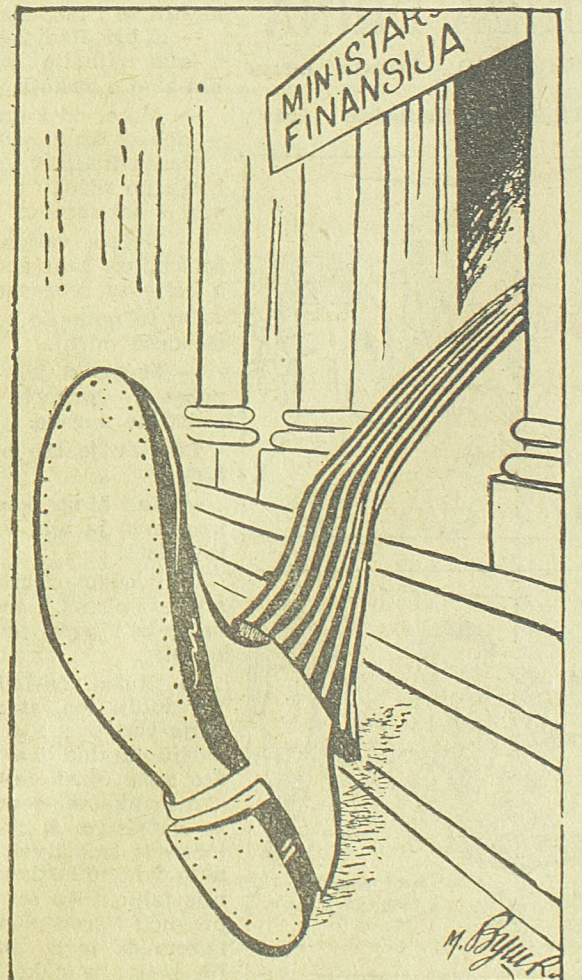
Pa se onda nastavi i sa radom. Poneko još i kasnije započinje diskusiju o bliskoj sentimentalnoj uspomeni na burek, a neko, ako je sam, mrmlja u bradu: „Baš je bio ukusan.“ — ali u glavnom svi dalje neometano rade. Čitava ova ceremonija mogla bi da se odigra i prije radnog vremena ali... ali o čemu bi u tom slučaju pisali na ovom stupcu „Ježa“.

„JEŽEVI“ IZVJEŠTAJI IZ FRANCUSKE

Položaj vlade g. Keja

Kolika je poreska stopa u Francuskoj

Dva odjeka

Pretsjednik posta Anri Kej —
Francuska reče: LA — KEJ.

Pretsjednik posta Anri Kej —
Volstrit se javi: O — KEJ!

A. Bezimenski
(„Literaturnaja gazeta“)

Za opštu stvar

KRAJ poslednjih kućeraka Le-bana sporo odmiču jake domaćinske tarnice, a punokrvne kulaše uspavalo to gmizanje pa samo što ne puste rogove kao puževi. Postariji ali držeći seljak meškolji se na „sju“ — opustio brke i kajase, znoj mu prelio čelo, a vatra udarila u obraze. Opet je iz šarenice izvukao čuturu i potegao kao iz tuđe. Nešto šakom, nešto poduhvaćenim brkovima obrisao je usta, i obazrevši se na tovar iza sebe, promrmljao poluglasno:

— E-he, misle, ako sam se ja javio dobrovoljno, da ću dobrovoljno da mećem ugarak pod svoju kuću! Ne znam ja šta se iza brda valja!

Čuturin donji deo poleteo je u vis, tečnost je zaklokotala i žuborila još nekoliko trenutaka.

— Na spasenje! — pobožno je prošao kočijaš. — E, belice moja, da l' ću te piti i kad Vlas dobije dom? Čujte, ljudi, selo Vlas, iza božji leđa, zida zadrugni dom! I zamišljajući da razgovara sa zadrugarima, nastavi:

— A vi se baš poradovali da vam gazda-Radisav udara temelje!

Uz groktav smeh Radisav pogleda niz put: nigde ni gluve kućke, samo na puškomet za njim naziru se neka kola. Njegovim rapavim licem razli se vučji osmej, oči mu, užagriše.

— Ja, ja, presedniče, da ti malo podupremo dom i odozgo!

Pošto je zakačio dizgine, ščepao je iz kola oveći kamen, zadržao ga i bacio u jarak pored džade.

— Neka komšije među obeleže — zasmejavao se, jedva predišući. — Da se zna šta je čijel..

Onda je stao da traži ravnije kamenje, kao kad se rumene ja-

buke probiraju za ponude. I kako koji kamen vagne u rukama, obrati se zamišljeno predsedniku:

— Ovo za agrarnu reformu!

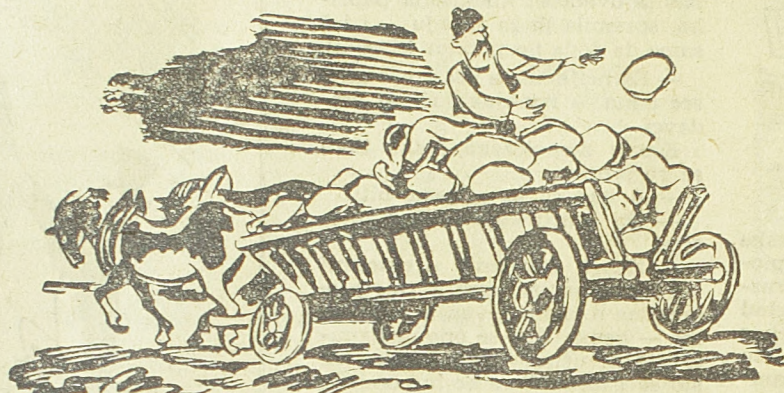
— Ovo za otkup žita!

— Ovo za dohodarinu!

— Ovo za zadrugarstvo!

— A ovo se vepa radi!

Zavičuljeni kamen se prekotrlja i, po mišljenju gazda-Radisavljevom, nađe svoje večno mesto na dnu jendeka.

— Bolje da se ispod njega kote gliste, nego da ide u zadrugne temelje! Ja, ja, presedniče, misliš, mi legli na rudu... Jesam li dovoljno kontrahirao, a?

Do sela Bošnjaka poprilično je olakšao tarnice, pa je ošinuo kulaše, koji su strigili ušima dok se Radisav zanosio u kolima bacajući kamenje. Sad frknuše, izvije debele vratove i tandrkanje kola poplašiv vrane. U čuturi se mućkalo pri dnu.

Gazda-Radisav je sada vozio da stigne i preda okrnjenu količinu. Osećao se zaslužan za opštu stvar svih gazda... A jednog dana valjda će stići i priznanje. Ja, ja, mora čovek da makne prstom za svoj imetak, za svoju dedovinu. Od sve muke dođe mu da zapeva, ali se ne seti nijedne pesme.

Kad je stigao u Vlas, dočekan je onako kako je i zamišljao. Namrštili se i pogledali ga popreko: — E, bre, Radisave, šta si doneo, a imaš najbolje konje u srezu! Em smo u zastoju, em...

— More, od koga je, dosta je! — dobaci drugi seljak.

Gazda-Radisav se pridrža za konje po silasku s kola, pa odgovori s nabubrelim jezikom:

— Nećete valjda reći, kao za šenicu, da sam podmetnuo gore, a bolje za sebe zadržao!

On se potmulo zacereka — svi ostadoše mirni.

— Mogao si još koji piljak da nabaciš — primeti čiča-Ilja, član zadrugne uprave.

Radisav je bio oran za prepirku:

— Kad bi se kamenje denulo kao seno, ja bih, vala, uprtio čitav plast!

Ovaj odgovor uzdiže ga u sopstvenim očima, i on prekrsti ruke na leđa i pođe pored iskopanih temelja.

— Slušaj, čiča-Ilja, — uze on još dublji ton, starešinski — ne valja vam ovo. Šta si pustio mladariju da zida na svoju ruku? Što niste djžali nešto prema našim prilikama, nego pravite čitavo načelstvo. A ako ćemo pravo, i dosada smo živeli bez doma, pa nam fala milostivom bogu, ništa nije falilo. Ko će toliko japiju prevući! Narod pomoriste — a da kažem da je iz nužde, nije... Ne vidim ja neke fajde od ovih domova...

Slušali seljaci zamerke, odgovarali na pokoji, a na njegove crne slutnje odrezao kratko:

— Živ bio pa vidio!

Onda se Radisav uhvatio da pokaže šta on zna, i kako bi to trebalo da se radi...

Tek što su njegova kola bila istovarena zaustaviše se zadrugne taljige i s njih skoči siromašni seljak Ranko. Kako skoči, pravo pred Radisava:

— Gazda-Radisave, da nisi šta izgubio usput?

Ovaj ga odmeri, začkijli očima i otseče:

— Nisam, fala bogu.

— Da ti nisu kola prodrta, — nastavi Ranko — pa da ti nešto nije ispalo?

— Nikad meni kola nisu bila prodrta. A šta bi moglo i da ispadne, kad sam kamenje prevozio, a ne neko blago?

— Pa baš na kamenje i mislim. Ako nije za tebe, za nas je blago.

Ranko tada priskoči taljigama i navalio da istovaruje kamenje. Seljaci su prihvatili i pažljivo slagali.

Radisav se još nije predavao: — Eto, Ranko je još manje dovezao, a vi mene spopali... Jedva da ima pola kubjka.

A Ranko pride i unese mu se u lice:

— Pogledaj šta ima u mojim koljima. Išao sam po robu, a ne po kamenje. Kamenja sam usput nabrao...

— Bojim se, neko će ti verovati! Bajagi ja bacao kamenje, a ti njuškao po tragu. Da nema na njima slovo jže?

— Jes', vala, obeleženo je kamenje. Hajde da vidiš.

Radisav se nije micao — u njegovom mozgu nastupalo je naglo treznjenje.

— A mogu tačno da ti kažem gde ti je koji pretegao!

Zaslužni gazda-Radisav dobio je priznanje brže nego što se nadao. Izgledalo je već da je s oba ramena dodirnuo zemlju, alj on odmahnu rukama i usiljeno se nasmēja:

— Ajd' baš da priznam, kad nije druge. Malo više sam bio zagrejan, a u pju sam takav: volim nešto da bacam, da treskam... Pa kad nije bilo pri ruci čaša, a ja...

— A ti dohvatio kamenčure po dvadeset kila... — dometnu Ranko, a ostali prsuše u smeh.

— Jes', vala, — produži svoje Radisav — tako mi došlo. Malo

sam se veselio — k'o velim zidamo kuću, pa...

— Nazdravlje tj veselje, Radisave! — pozdravi ga čiča-Ilja. — Kad bi se mi svi tako veselili i gradu bacali u jendek, sazidali bi dom o svetom Živku. Niko te nije terao da se obavezuješ.

— Nije, brate. Sam sam se javio — k'o velim, kud svi Turci, tu i golj Haso...

— Go baš nisi! — dočeka neko oč seljaka.

— More, Radisave, — približi mu se Ranko — tj kao da ne znaš kako se u ovoj zemlji provode koji nam guraju štap međ paoke?! Radisav samo prevuče otromboljene brke.

— Ama, Ranko, nemoj tako. Ako treba, ja ću za opštu stvar doterati i troje kola, velim ako treba... A zdravlja mi, bjo sam malo veseo — takav sam pri piću. Prokleta belica!

M. Stanković

FISKULTURA I SPORT

Ništa bez obrtaja

Davno je već utvrđeno da se fizika i fiskultura slažu i ispodmažu.

Ali, — i tu ima izuzetaka. Dok, na primjer, po zakonima fizike jedan elektron izvrši u sekundi pet stotina trilion obrtaja, dotle se fiskulturnici u Osijeku za tri godine nisu nijednom obrnuli da, recimo, nađu neki kamion, prevuku šljaku, i da — za jedno poslije podne — naprave teren za košarku.

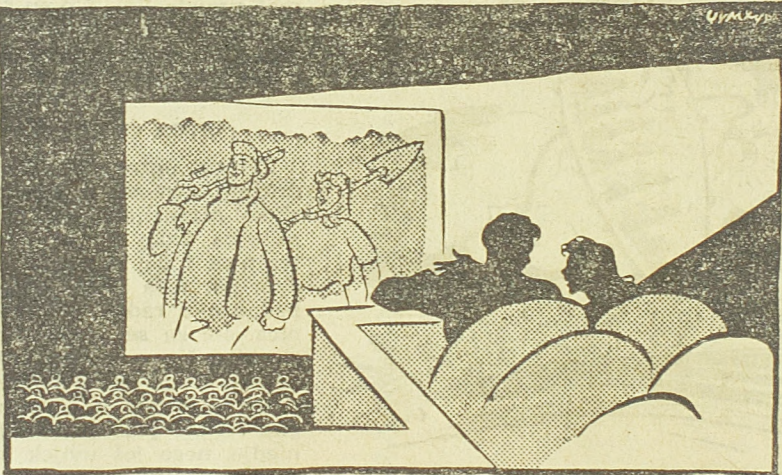
Rezultat ovog trogodišnjeg nefizičkog zakona je taj da se košarka igra već i po selima, ali se u Osijeku za nju još ne zna.

NARODNO KNJIGOVODSTVO

Ostoja Katić, iz Valjevske Kamenice, shvatio je dvojno knjigovodstvo i suviše bukvalno, pa je vodio dvojne spiskove o količinama žita ovršenog na njegovoj vralici. Kako on nije bio baš veliki stručnjak za knjigovodstvo, spiskovi namijenjeni državnoj kontroli ispali su „greškom“ nešto lakši od onih po kojima je uzimao ujam od naroda.

Ali kako sada i narod vodi „knjigovodstvo“ o opštoj imovini, greška je lako otklonjena, pa je i Ostoja laknulo za 5.000 kilograma neproknjiženog ujma.

I na Pruzi i na Autoputu

— Zašto se ovi zovu „Ljudi s Pruge“, kad sam ih onomad vidio na Autoputu?

Snabdjevačka mreža Beograda

— Gledajte, blago meni, da vi to što bolje okrpate.

KRIVA DRINA

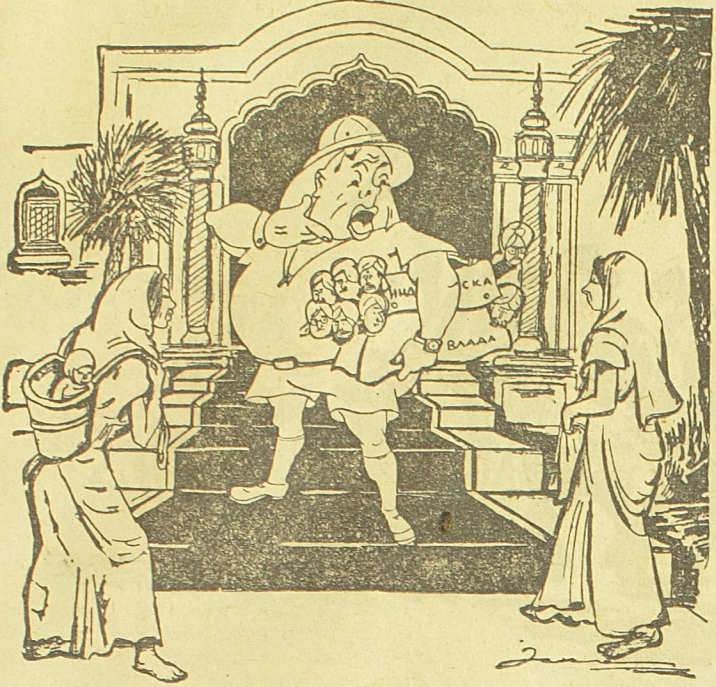
IDEJU DAO: direktor menze „Drina“.

CRTAO: karikaturista „Ježa“.

Ni luk jeo ni luk mirisao

Indiska vlada zabranila je održavanje konferencije žena aziskih zemalja.

— Jeste li vi, gospodine, zabranili našu konferenciju?
— Gdje bih ja! To je učinila ova vaša vlada.

Elastičnost

PREBACUJE se namještenicima našeg trgovačkog aparata da nisu dovoljno vični elastičnom načinu trgovanja. Ali ima i suprotnih primjera.

Rukovodilac službe radničkog snabdijevanja na poljoprivrednom dobru „Mladost“ kod Obrenovca, neki Božidar Krulj, toliko je elasticirao sa svojom trgovačkom dovrtljivošću da se njegovo trgovanje rastegnulo u nešto što bi pojedini zlonamjerni ljudi nazvali i — lopovlukom.

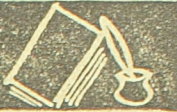
On je, na primjer, prodavao radnicima sir. Kilogram sira nije rastegljiv. Ali je zato on mogao elastično da deformiše cijene. Nekome proda po 40 dinara, a drugome takvo isto kilo po sedam banki.

Prodajući liker istjerao je tri varijacije za istu čašu. Ako usluži mušteriju desnom rukom — 6 dinara. Ako pruži čašicu lijevom, onako od srca — 8 dinara, a ako na licu napravi i blaženi smiješak kao reklama za kalodont, onda naplati 12 dinara.

U trgovini duvanom pokazao je takođe mnogo inicijative. Duvan je bio namijenjen radnicima, njima bi on mogao jednostavno da ga prodaje po cijeni koštanja. Ali se on blagovremeno dosjetio da će mnogo veću korist izvući ako ga kod seljaka trampit — za pare (naravno, ne po cijeni koštanja).

I tako se njegova elastična trgovačka žica rastezala sve više i više, dok ga nije, kao dječja pračka kamen, hitnula pravo u zapisnik Kontrolne komisije.

KANCELARISKI MATERIJAL

KAZASE meni u preduzeću kako treba da nabavim jedan pisaci sto i jedan rolo orman.

— Vrlo rado! — rekoh ja. — Imaćete još sutra. Eto, svakoga dana prolazim Bulevarom Crvene armije, a tamo u broju 65 otvorila je „Sumadija“, gradsko preduzeće za kancelariski materijal, svoju pedeset i prvu prodavnicu, i to prodavnicu namještaja.

Sjutra dan sam otišao. Dočeka me jedna ljubazna djevojka.

— Rolo-ormane nemamo! Imamo samo pisace stolove, ali u stilu. Jedan je 7.500, drugi 10.000.

U stilovima se ništa ne razumijem.

— Dušo, rekoh ja njoj, došao sam da tražim nešto za kancelariju.

— E, to nemamo, čiko...

— Pa šta imate za kancelariju?.. Ona je malo ćutala.

Da ne gubim dragocjeno vrijeme, krenuh kroz taj magacin, ne bih li ipak nešto našao.

Kreveti u velikoj količini. Valjda za one koji u kancelarji spavaju. Pored kreveta i noćni stolčići. Jedan Amor kreše granu da napravi strijelu, a drugi je već odapeo luk. Lijepi mali kipovi od bronze. Mislim se nešto, šta će to za kancelariju.

A ona djevojka koja prati moju šetnju, šali se, pa mi kaže:

— Zaljube se tako poneki u kancelariji, pa bude srećan brak...

— Dobro, dobro, velim, samo meni nisu odobrili kredit da kupujem Amore.

U izlogu izložena jedna dječja jedrilica.

— A šta je ovo, drugarice? Je li to za one činovnike koji će do-

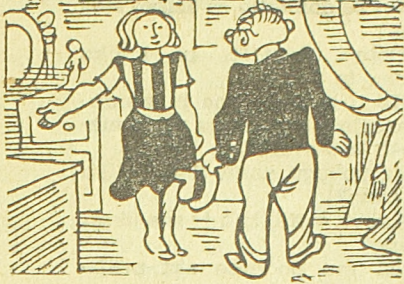
ZASTO? — ZATO!

■ Zašto se smatra da je magacin Komrapove službe snabdijevanja higijenski uređen?

□ Zato što mu sve namirnice mirišu na sapun (pored koga su smještene).

■ Zašto u Gradskom električnom preduzeću u Svetozarevu gore sijalice usred bijela dana?

□ Zato da bi bolje osvijetlile štednju energije.

nijeti umivaonik od kuće da se malo igraju kada nemaju posla?

Djevojka, orna za šalu, — nije ona kriva što je dobila to da prodaje — pa mi kaže:

— Izgleda da ima i takvih. Treba da im to prodamo. Neće im onda biti dugo vrijeme. Brčkaće se...

Vidjeh, djevojka šaljiva, pa nisam umjeo više da se šalim s njom. I pokunjen odoh, jer u toj pedeset i prvoj prodavnici kancelariskog namještaja nisam mogao da dobijem ni rolo ni pisaci sto, nego samo Amore i jedrilice, koje su stvari, doduše, veoma lijepe, ali za našu kancelariju dosta nepodobne.

Milivoje Golubović-Migol

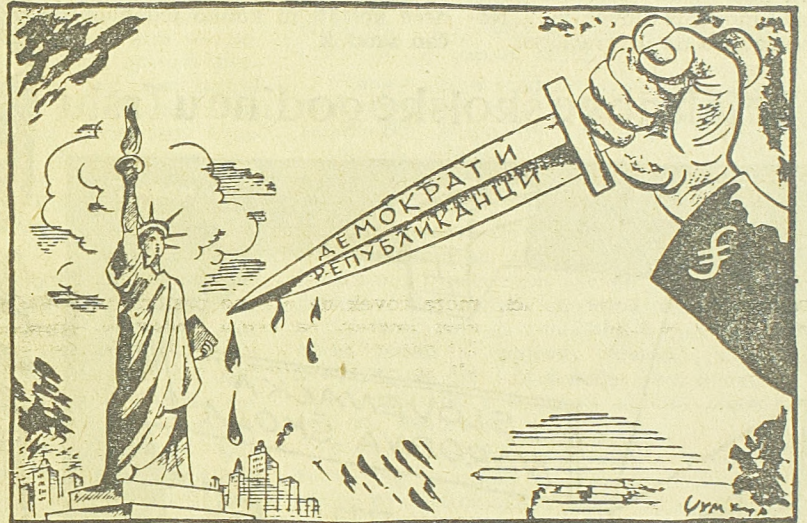
ZADRUŽNA ORIJENTACIJA

Mnogi sreski savezi zemljoradničkih zadruga u Srbiji imaju rasturene kancelarije po cijeloj varoši: blagajna u jednoj kući, knjigovodstvo u drugoj, glavni magacin ovamo, stovarište građe onamo, pretsjedništvo na sasvim desetom kraju varoši, uprava za izgradnju zadrugh domova opet na dvadesetom. Grešni zadrugar lutaju po varoši od nemila do nedraga i samo se raspituju: „Gdje je zadrugh blagajna? A gdje je

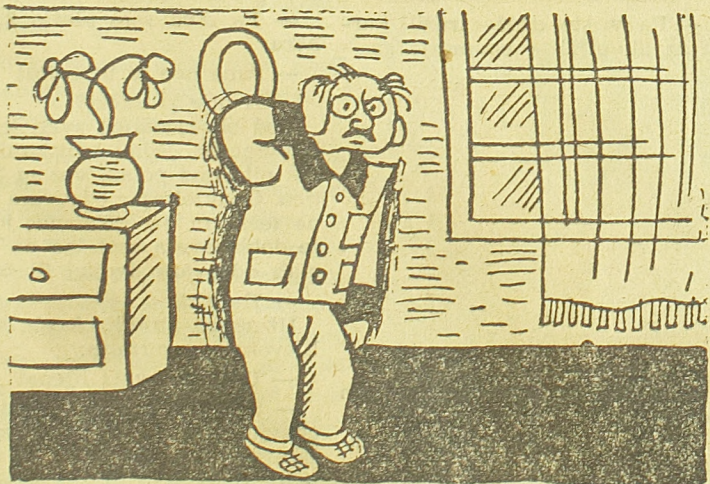
pretsjedništvo? Gdje su magacini?“

Da bi se ovo lutanje izbjeglo i svelo na najmanju mjeru, a i ostalo građanstvo oslobodilo zapitkivanja grešnih zadrugara, sreski savezi u pojedinim gradovima Srbije odlučili su da o sopstvenom trošku podignu na beogradskim ulicama putokaze ili da angažuju specijalne vodiče, snabdjevane kompasima, čvorovima i ostalim sredstvima za orijentaciju.

Dvopartiska aktivnost u SAD

NAVIKA JE DRUGA PRIRODA

NIJE zabadava ispjevao pjesnik: „Ostajte ovdje, sunce tuđeg neba neće vas grijati k'o što ovo grije.“

Eto, ja sam — Beogradanin, u žilama mi teče originalna beogradska krv. I kao takav, navikao sam da se odmaram i spavam jedino u štimungu beogradskih domova.

Ovog ljeta prvi put u svom činovničkom živovanju, počoh na godišnji odmor. Oprostih se od Šave i Dunava i požurih da malo gucnem i slanu morsk vodu. Porodice nas nekolicine sindikalaca smjestiše u divnoj vili na hridinama Jadrana. Sa mnom sve mirni ljudi — željni naj-

jednostavnijeg odmora. A i ja sam ga nekako bio priželjio i nadah se da ću ga u potpunosti i imati.

Prvu noć, onako umoran od puta, prospavao sam dobro, kad me ujutro iznenada iz sna probudi ...drugi Beogradani, vi ćete me shvatiti... probudi me — tišina.

Pet sati, šest, sedam, pola osam, tišina, brate, kao u ponoć u spavaćoj sobi gluvonemih. Neugodno mi nekako, vrtim se u krevetu, čuljim uši ne bih li bar uhvatio uobičajenu lupu cijepanja drva, ali niotkuda ni zvuka. Ne može pod takvim uslovima jedan pravi Beogradanin da spava. Šta sam mogao, usta-

nem iz kreveta, u nadi da će bar poslije ručka biti bolje okolnosti za spavanje.

Ali ne leži vraže, i poslije objeda svuda oko mene pušti tajac. Sindikalne mase iz naše vile, one što su kupačkog i sunčaćkog tipa, otišle na plažu, a drugopozivci i treće-pozivci spavačkog i drijemačkog tipa, kao ja, spustili roletne na prozorima i jednostavno samo — spavaju. Niko čak ni na klaviru da vježba skale iz škole za početnike. Nemoguće prilike za spavanje, nisam ja na tako šta navikao. Pođem na plažu; ono, tamo jeste da ima vike i vriske, ali nije to ono — naše, beogradsko.

Pa i uveče ista nevolja. Kroz prozor dopire jedva čujni šum od čempresa i udaljeno hujanje mora. Bar da iz susjedne sobe trešti radio ili pokvareni gramofon, ali, avaj, ničega osim tišine. Jezivo! Za moje živce sve je to bilo neizdržljivo. Opstao sam nekako nedjelju dana na groznim mukama bez sna i odmora i na kraju pojurio u moj stari život, u naš lijepi Beograd, da tamo završim svoj godišnji odmor.

Divne naše navike, dobri stari Beograda! Kako sam slatko zaspao prve noći po povratku kad me je ponovo zaokupila uobičajena buka iz okolnih stanova. Najprije je započeo bračni par iz stana lijevo od mene, koji je svađu načetu na ulici, iz pažnje prema prolaznicima, ostavio da natenane dovrši kod kuće. Iz stana desno grmile su posljednje vijesti za slušaoce iz čitave ulice. A od komšije prekoputa dopiralo je veselo pjevanje njegovih gostiju sa kojima je proslavljao rođendan svoje bebe. Sve stari, poznati zvuci, umilni i dragi. Tek u takvoj sredini mogao sam opet da zaspim blaženim snom.

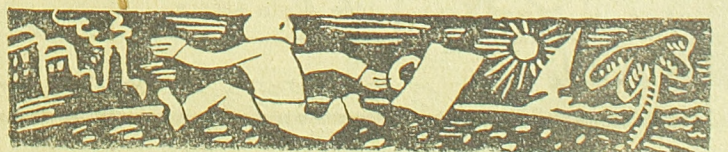
A kako sam se tek ujutru prijatno osjećao! U zoru su kod komšije nada mnom cijepali drva za potpalu. Malo poslije su počeli u dvorštu da

tresu tepihe. A kroz hodnik su pola sata ječala saopštenja između komšinice u parteru i one na četvrtom spratu c novostima sa pijace. Opet je bio onaj poznati štimung, mogao sam mirno da se odmaram u jutarnjem dremežu — svjestan sam bio da sam kod kuće.

A popodnevni odmor me je u potpunosti vratio na stare beogradske navike. Uljulkivalo me je u sanjarenju komšija ispod mene svojim milozvučnim vježbanjem na bas-trubi. U hodniku su dječica slatko vriskala i zvonko plakala igrajući se u hladovini. Postignuti su svi zvučni efekti na koje su moje uši već poodavno naviknule.

Uveče pri izlasku iz kuće sretah nastojnika. Nježno sam ga pogledao osjećajući duboku zahvalnost što nije neki kruti birokrata koji bi usko-grudo vodio računa o kućnom redu.

V. K.

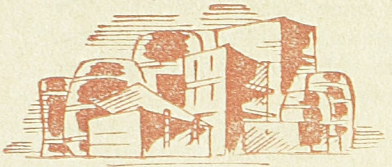
Kako „balkanska komisija“ posmatra stanje u Grčkoj

Ambalaža i potpala

NOVI snabdjevač Zoran digao čitavu galamu što je od sanduka za ambalažu napravljeno groblje.

— Kad si već krenuo da štediš, — predloži mu neko — onda bar zovni „Ogrev“ da to plasira kao potpala. Samo, da naša podružnica bude prva pri dijeljenju.

— Ama, znate li vi da je narodna imovina? Ne smije to da propada! — uzbuđuje se Zoran.

— Sta gnjaviš? — progovori najzad i sam kalkulant Zare. — Ja sam ih lijepo ukalkulisao, i maržu zaračunao, pa zaokružjo. Sve će to da se plati.

Kroz prozor se vidjelo čitavo brdo sanduka i kartonskih kutija. A bili su tu i bregovi limenih kutija i stogovi slame za pakovanje. Šef stovarišta već nije znao gdje bi još nešto stavio. Ispunio je lijepo cijelo dvorište, a stara šupa bila je krcata.

— Ovo nam je čista dobit — hvalio se šef stovarišta. — Sve je to već jednom ukalkulisano i naplaćeno. I sad lijepo prodajem na detalj, kad kome ustreba. Evo, ovo su sanduci iz Slovenije... Nemamo računa da ih vraćamo.

Zoran se dohvatio sa šefom stovarišta:

— Dobro, čovče, pa koliko vremena to držite?

— Ko ti ga zna! Ima tu sanduka starosjedilaca što su prije mene došli u stovarište.

— Ih, pobogu, znate li vi kolika je to šteta?!

— Kakva šteta, kad je sve ukalkulisano?

Zoran mu podnese akt proizvodnog preduzeća. A tamo je stajalo doslovce da bi roba bila i jeftinija kad bi dobio natrag ambalažu, jer su inače prinuđeni da prave nov sanduk, i samo se gubi vrijeme.

— Eto, ovako ovi za sanduke, tako drugi za flaše, treći za kutije, svi odreda.

— Pa šta mi tu možemo? Mi svoje naplatimo i — kvit.

— A gdje je sniženje troškova, pojeftinjenje cijena, a?

Šef stovarišta nešto mrmrlja, ali ne pomijne više riječ „ukalkulisano“.

A sutradan se po odjeljenjima pričalo kako je onaj novi nabavljač, Zoran „kursista i bez dva razreda osnovne škole“ — neka grdna škrtica, ne bi dao, što se kaže, ni bogu tamjana. Sjutradan otišao je prvi vagon ambalaže preduzećima koja su to očekivala kao ozebao sunce. A Zoran je dugo objašnjavao kalkulantu Zaretu da izrada nove kalkulacije ipak neće koštati ni koliko jedan običan sanduk.

VJEROVALI ILI NE

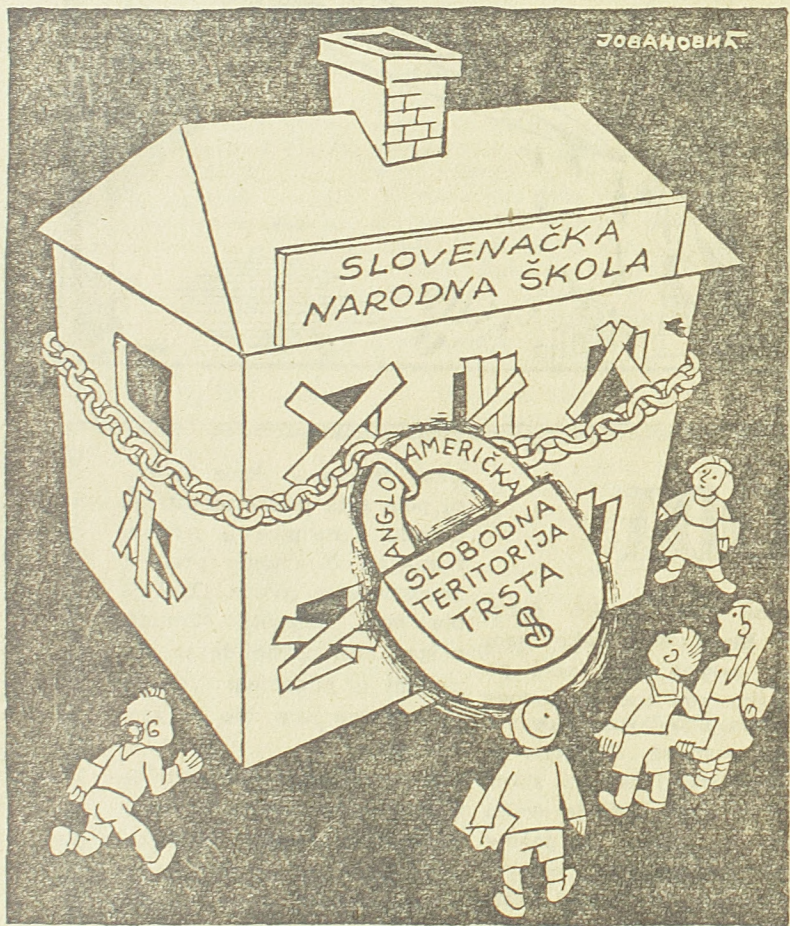
JEDAN NEEKSPEDOVAN AKT ZAJEDNO SA EKSPEDICIONOM KNJIGOM, LEŽAO JE GODINU I PO DANA ZABORAVLJEN U JEDNOJ FIJOCI UREDA ZA RASPODELU STANOVA U BEOGRADU.

PO NAREĐENJU ŠEPA ŽELJEZNIČKE STANICE U KRUŠEVU, U VAGON OD 15 TONA MORAO SE UTOVARI 15.000 KG. ROBE BEZ OBZIRA NA NJEGU ZAPREMINU!

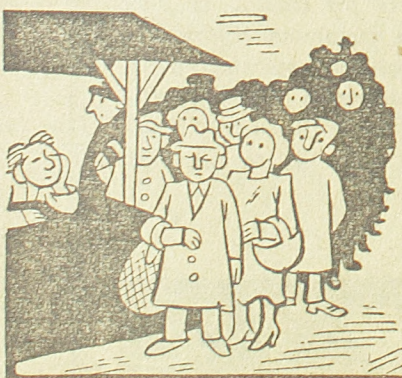
KNJIGOVODA ZEMALJSKOG POLJOPRIVREDNOG DOBROMLADOST KOD OBRENOVCA FRANJA NIŠ NOVČANO JE NAGRAĐEN ZBOG AŽURNOG KNJIGOVODSTVA MA DA U 1906 GODINI NIJEDNU STAVKU NIJE PROKNJIŽIO.

PRIJEPOLE DOBIJA ŠKOLSKE KLUPE IZ ZRENJANINA, A U PRIJEPOLEJU SE PRAVE ISTE TAKVE KLUPE ZA DRUGA MJESTA..

Početak nove školske godine u Trstu

ŠAHOVSKI PROBLEMI ROKADA

Poljoprivredna liva

Savjetv'o mene pobra da ne čekam do oktobra, već da odmah zgotu biram i kukuruz kontrahiram.

Zadovoljan cio svijet obrali smo suncokret. Kao talas plod se ljulja: poteći će rijeka ulja.

Eto, šta smo radili: repicu smo sadili. Prinos normu pećera, biće dosta šećera.

Podviz i OBAVJEŠTAJCA

Nije riječ ni o kakvom vojnom obavještajcu, niti o onom iz filma, — bože sačuvaj, već o običnom civilnom obavještajcu — onom sa šaltera za obavještenja.

Dode, recimo, neki nervozan putnik pred njegov šalter i onako s neba pa u rebra:

— Kad polazi voz?

— Koji voz, molim? — pita obavještajac.

— Pa, ovaj, putnički...

— Dobro, putnički, ali koji?

— Ama, ovaj, što večeras ide.

— Večeras ima puno putničkih vozova. Kuda vi putujete?

— Uh ala ste neljubazni! Pa, za Niš, kuda bih...

— Tako recite.

— Taj voz polazi u 23,45.

Malo kasnije.

— Molim, kada ide skopski voz?

— U 8,50.

— A-ha, hvala!

A za drugim šalterom, gdje se prodaju karte, taj putnik provjerala obavještenje.

— Je li voz za Skoplje polazi u 8,50?

— Jeste.

— Dajte mi jednu kartu.

Nekoliko trenutaka poslije toga blagajnica već šesti put poziva ko je tražio kartu za Skoplje. Niko se ne javlja.

— Pa, vi ste, družo, tražili kartu za Skoplje! — opominje ga.

— A, jok, ja putujem skopskim vozom za Kumanovo.

I karta se vraća, poništava, izdaje druga.

— Kumanovo, — opet glas sa šaltera.

— Ja! — javlja se putnik.

— 384 dinara.

— Šta, zar je odavde skuplje?

— Nije, družo.

— Pa otud sam platio 256 dinara.

— Ama ovo je brzi voz!

— A nije putnički?

Kod obavještajca zvrji telefon. Istovremno jedan užurbani putnik pita kad polazi voz za Suboticu. Obavještajac odgovara onom na telefonu, jer do danas još nije dobio dvojica usta, pa da u isti mah odgovara dvojici ili trojici:

— U 12,53.

Užurbani putnik okreće se na lijevak i mrmrlja:

— U 12,53, hvala lijepo!

— E, družo, nije to — doziva ga obavještajac. — To je voz za Požarevac. A vi ste htjeli za Suboticu? U 14,50.

— Pa, što ne kažete odmah?!

— E sad, kad smo sav kupus ovdje stovarili, hajdemo na drugu pijacu da dovezemo kupce.

